

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Adresat/Adresaci dokumentu:</i>	Egzaminatorzy egzaminu eksternistycznego z języka polskiego
<i>Egzamin:</i>	Egzamin eksternistyczny
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Typ szkoły:</i>	Szkoła podstawowa
<i>Forma/Formy arkusza:</i>	PPOP–100–2310
<i>Termin egzaminu:</i>	8 października 2023 r.
<i>Wersja:</i>	2. Po konsultacji z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi w dniach 9–11.10.2023 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	13 października 2023 r.
<i>Zastrzeżenia:</i>	Materiał wyłącznie do użytku wewnętrznego przez uprawnione osoby.

Egzaminatorze!

- Oceniaj prace zdających uczciwie i z zaangażowaniem.
- **Stosuj przyjęte zasady oceniania w sposób obiektywny.** Pamiętaj, że każda merytorycznie poprawna odpowiedź, spełniająca warunki określone w poleceniu, musi zostać oceniona pozytywnie, nawet jeżeli nie ujęto jej w przykładowych odpowiedziach.
- Konsultuj niejednoznaczne rozwiązania zadań z innymi egzaminatorami lub z przewodniczącym zespołu egzaminatorów. W przypadku niemożności osiągnięcia wspólnego stanowiska rozstrzygajcie na korzyść zdającego.
- Podczas przyznawania punktów nie kieruj się emocjami.
- Informuj przewodniczącego o wszystkich nieprawidłowościach zaistniałych w trakcie oceniania, w tym – o podejrzeniach o niesamodzielność w pisaniu pracy.

Nr zad.	Poprawna/przykładowa odpowiedź	Liczba punktów	Zasady oceniania
1.	PPP	0–2	2 pkt – odpowiedź w pełni poprawna, zawierająca 3 poprawne wskazania. 1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna, zawierająca 2 poprawne wskazania. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.
2.	DBAC	0–1	1 pkt – odpowiedź w pełni poprawna. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.
3.	C	0–1	1 pkt – odpowiedź poprawna. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.
4.	Przykładowa odpowiedź: <i>Wojski pociął skórę niedźwiedzia na wąskie paski i ułożył je jeden za drugim. Na jednym końcu położył głowę zwierzęcia, na drugim jego ogon. Przeciwnicy mieli strzelać do siebie w pojedynku, stojąc w odległości, jaką ma skóra niedźwiedzia. Dzięki temu pomysłowi stali tak daleko od siebie, że pojedynek nie mógł zostać rozstrzygnięty.</i>	0–1	1 pkt – odpowiedź poprawna, odwołująca się do fragmentu oraz całego utworu. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.
5.	Przykładowa odpowiedź: <i>Spór dotyczył chartów myśliwskich: Kusego i Sokoła. Asesor i Rejent kłócili się o to, który pies jest lepszy w polowaniu. Spór zakończył się remisem, gdyż oba charty jednocześnie dopadły zająca.</i>	0–2	2 pkt – odpowiedź w pełni poprawna, opisująca istotę sporu i jego rozstrzygnięcie. 1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna, opisująca istotę sporu lub jego rozstrzygnięcie. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.
6.	BC	0–1	1 pkt – odpowiedź w pełni poprawna, zawierająca dwa poprawne wskazania. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

7.	<p>Przykładowe odpowiedzi: Tytuł lektury – „<i>Zemsta</i>” Bohaterowie lektury – <i>Cześnik i Rejent</i> Przyczyna sporu – <i>Wojna sąsiedzka o mur graniczny między posesjami bohaterów.</i> <i>//charaktery bohaterów.</i> Sposób rozwiązania sporu – <i>polubowny, gdyż zwaśnione strony pogodziły się. //ślub Klary i Wacława.</i></p>	0–4	<p>4 pkt – odpowiedź w pełni poprawna, zilustrowana przykładami z lektury, zawierająca (1) tytuł, (2) bohaterów lektury obowiązkowej uwikłanych w konflikt, (3) przyczynę sporu oraz (4) sposób rozwiązania sporu. 3 pkt – odpowiedź częściowo poprawna, zilustrowana przykładami z lektury, zawierająca trzy z następujących elementów: (1) tytuł, (2) bohaterowie lektury obowiązkowej uwikłani w konflikt, (3) przyczyna sporu oraz (4) sposób rozwiązania sporu. 2 pkt – odpowiedź częściowo poprawna, zilustrowana przykładami z lektury, zawierająca dwa z następujących elementów: (1) tytuł, (2) bohaterowie lektury obowiązkowej uwikłani w konflikt, (3) przyczyna sporu oraz (4) sposób rozwiązania sporu. 1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna, zawierająca jeden z następujących elementów: (1) tytuł, (2) bohaterowie lektury obowiązkowej uwikłani w konflikt, (3) przyczyna sporu oraz (4) sposób rozwiązania sporu. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.</p>
8.	D	0–1	<p>1 pkt – odpowiedź poprawna. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.</p>
9.	BD	0–1	<p>1 pkt – odpowiedź w pełni poprawna, zawierająca dwa poprawne wskazania. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.</p>
10.	AD	0–1	<p>1 pkt – odpowiedź w pełni poprawna, zawierająca dwa poprawne wskazania. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.</p>
11.	<p>Przykładowa odpowiedź: <i>Wojski powiedział, że on, jako sekundant, swoimi rękami rozciągnie skórę na ziemi i on sam ich ustawi.</i></p>	0–1	<p>1 pkt – odpowiedź poprawna. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.</p>

12.	FF	0–1	1 pkt – odpowiedź w pełni poprawna, zawierająca dwa poprawne wskazania. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.
13.	Przykładowa odpowiedź: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Nie, ponieważ pojedynek nie doszedł do skutku, bo Cześnik zajął się weselem Klary oraz Wacława i na pojedynek się nie stawił.</i> • <i>Nie, ponieważ Papkin w imieniu Cześnika miał wyzwać Rejenta na pojedynek, a do pojedynku ostatecznie nie doszło.</i> • <i>Tak, ponieważ Papkin przekazał wyzwanie i Rejent stawił się na pojedynek w wyznaczonym miejscu i czasie. Pojedynek nie doszedł do skutku ze względu na nieobecność Cześnika.</i> 	0–1	1 pkt – odpowiedź poprawna. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.
14.	Przykładowa odpowiedź: <i>Motto do „Zemsty” mówi o pozytywnych skutkach konfrontacji, m.in. o osiągnięciu porozumienia między zwaśnionymi stronami. Właśnie taka sytuacja została opisana w „Zemście” – Cześnik i Rejent ostatecznie się pogodzili.</i>	0–1	1 pkt – odpowiedź poprawna. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.
15.	A	0–1	1 pkt – odpowiedź poprawna. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.
16.	Przykładowe odpowiedzi: <ul style="list-style-type: none"> • Element – czerwone twarze i białka oczu. Wyjaśnienie – kolor ten pokazuje, że Rejentowi i Cześnikowi krew uderzyła do głowy, z gniewu podniosło się im ciśnienie; czerwień oznacza wojnę, spór, konflikt. • Element – wyraz twarzy, usta otwarte do krzyku. Wyjaśnienie – podkreśla to konflikt między bohaterami (mimo że Rejent ukazany w utworze nie podnosił głosu). • Element – ustawienie postaci naprzeciwko siebie. Wyjaśnienie – pokazuje to wzajemne ataki ze strony obu bohaterów, skoncentrowanych na własnej wrogości; uwypuklają to strzałki umieszczone na plakacie. • Element – mur stanowiący ramę, w której znajdują się postaci. Wyjaśnienie – mur jest osią konfliktu w <i>Zemście</i> – to o niego kłócą się Cześnik i Rejent. 	0–2	2 pkt – odpowiedź w pełni poprawna, zawierająca dwa poprawne elementy i ich objaśnienie. 1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna, zawierająca jeden poprawny element i jego objaśnienie. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

17.	<p>Treść utworu ma swe źródło w autentycznym konflikcie. Aleksander Fredro znalazł akta procesowe z XVII wieku, które dotyczyły konfliktu dawnych właścicieli zamku. Piotr Firlej, jako wojewoda, uważał Jana Skotnickiego za niegodnego siebie sąsiada i dokuczał mu, gdy tylko nadarzała się do tego sposobność. Skotnicki nie ustępował mu, więc sprawa znalazła się w trybunale. Kres zatargowi położył dopiero ślub córki Jana Skotnickiego z synem Piotra Firleja.</p>	0–3	<p>3 pkt – odpowiedź w pełni poprawna, zawierająca trzy poprawnie wstawione przecinki, przy braku innych błędów interpunkcyjnych. 2 pkt – odpowiedź częściowo poprawna, zawierająca dwa poprawnie wstawione przecinki przy braku innych błędów interpunkcyjnych. LUB zawierająca trzy poprawnie wstawione przecinki, przy jednoczesnym popełnieniu jednego błędu interpunkcyjnego. 1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna, zawierająca jeden poprawnie wstawiony przecinek przy braku innych błędów interpunkcyjnych. LUB zawierająca dwa lub trzy poprawnie wstawione przecinki, przy jednoczesnym popełnieniu dwóch błędów interpunkcyjnych. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.</p>
18.	<p>Przykładowa odpowiedź: <i>Koleżanki i Koledzy!</i></p> <p><i>Zapraszam Was do auli naszej szkoły na otwarcie szkolnej wystawy „Obyczaje w dawnej Polsce” zaplanowane w dniu 15 listopada 2023 roku o godzinie 17.00. Podczas uroczystości można będzie obejrzeć pokaz tańców dworskich w wykonaniu członków klubu tanecznego oraz wziąć udział w konkursie wiedzy o staropolskich obyczajach. Zachęcamy wszystkich do udziału w tym wydarzeniu.</i></p> <p style="text-align: right;"><i>Adam Nowak przewodniczący Szkolnego Koła Historycznego</i></p>	0–3	<p><u>Treść i forma:</u> 2 pkt – treść zgodna z poleceniem, uwzględnione 2 argumenty; uwzględnionych 5 elementów dotyczących formy: kto zaprasza? kogo zaprasza? na co zaprasza? kiedy się odbywa? gdzie się odbywa? 1 pkt – treść zgodna z poleceniem, uwzględnione 2 argumenty; uwzględnione 4 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo zaprasza? ORAZ/ALBO na co zaprasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa? 0 pkt – treść niezgodna z poleceniem ALBO treść zgodna z poleceniem, ale uwzględnione tylko 3 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo zaprasza? ORAZ/ALBO na co zaprasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa?</p>

			<u>Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna:</u> 1 pkt – łącznie nie więcej niż dwa błędy (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne). 0 pkt – łącznie trzy lub więcej błędów (językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych).
19.	Rozprawka	0–12	Zasady oceniania poniżej.

Zadanie 19. (0–12)

ZASADY OCENY WYPRACOWANIA

I. Spełnienie formalnych warunków polecenia (maksymalnie 1 punkt)

Sprawdzając wypracowanie zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie oceniał, czy:

- nie występuje w nim błąd kardynalny;
- wypowiedź w co najmniej jednym fragmencie dotyczy problemu wskazanego w poleceniu;
- napisane wypracowanie jest w jakiegokolwiek części wypowiedzią argumentacyjną;
- w wypracowaniu zdający odwołał się do lektury obowiązkowej z listy lektur zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym.

<ul style="list-style-type: none"> • W wypracowaniu nie występuje błąd kardynalny. ORAZ • W wypracowaniu jest odwołanie do lektury obowiązkowej z listy lektur zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym. ORAZ • Wypracowanie przynajmniej częściowo dotyczy problemu wskazanego w poleceniu. ORAZ • Wypracowanie przynajmniej częściowo jest wypowiedzią argumentacyjną. 	1 pkt
<ul style="list-style-type: none"> • Wypracowanie nie spełnia któregokolwiek z warunków określonych w kategorii „1 pkt”. ALBO • Wypowiedź jest napisana w formie planu albo w punktach. 	0 pkt

Uwaga: jeżeli w kryterium *Spełnienie formalnych warunków polecenia* przyznano 0 pkt, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

II. Kompetencje literackie i kulturowe (0–4 pkt)

Aby ocenić wypracowanie w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał, czy:

- zdający wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej (wskazanej w poleceniu bezpośrednio lub ogólnie), a także innych utworów (jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze;
- przedstawił bogatą argumentację;

- nie popełnił błędów rzeczowych, w tym – błędów kardynalnych, w odniesieniu zarówno do przywołanych tekstów literackich oraz kontekstów, jak i do wykorzystanej terminologii historycznoliterackiej oraz/lub teoretycznoliterackiej.

4 pkt	<ul style="list-style-type: none"> Pogłębiona argumentacja. Argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane odpowiednimi przykładami, ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. Argumenty/przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane.
3 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 2 pkt i niektóre na 4 pkt.
2 pkt	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchniowa argumentacja; w wypowiedzi brak wnikliwości. Niektóre argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. Argumenty/przykłady częściowo uporządkowane.
1 pkt	<ul style="list-style-type: none"> Podjęta próba argumentowania. Ograniczenie do wyliczenia powierzchownie omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

III. Kompozycja (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- kompozycja wypracowania jest funkcjonalna wobec tematu oraz czy jest konsekwentna;
- wypracowanie jest spójne wewnątrzakapitowo i międzyakapitowo;
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

<ul style="list-style-type: none"> Kompozycja wypracowania jest funkcjonalna wobec tematu i konsekwentna. ORAZ Wypracowanie jest spójne w obrębie akapitu i między akapitami. ORAZ <p>Dopuszczalne są 2 usterki w zakresie: spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.</p>	1 pkt
Wypracowanie nie spełnia warunków określonych w kategorii „1 pkt”.	0 pkt

IV. Styl (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- styl wypowiedzi jest stosowny, tzn. czy zdający konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy, jest funkcjonalne);
- zdający nie napisał wypowiedzi z wykorzystaniem słownictwa charakterystycznego dla stylu potocznego w odmianie mówionej.

1 pkt	Styl w całości lub w przeważającej części stosowny, tj. adekwatny do odmiany pisanej języka oraz do sytuacji komunikacyjnej (jednorodny albo funkcjonalnie niejednorodny).
0 pkt	Wypracowanie nie spełnia warunków określonych w kategorii „1 pkt”.

V. Język (0–3 pkt)

Aby ocenić wypowiedź w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- zdający poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych;
- środki językowe, których użył zdający, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też w pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

Aby ocenić język wypowiedzi, egzaminator najpierw oceni zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Sprawdzi m.in., w jakim stopniu zachowano poprawność składniową, frazeologiczną, fleksyjną i leksykalną wypowiedzi. W ocenie uwzględni liczbę wszystkich błędów językowych, które zdający popełnił w wypracowaniu.

Poprawność środków	nie więcej niż 4 błędy językowe	5–8 błędów językowych	9–11 błędów językowych	12 lub więcej błędów językowych
Zakres środków				
szeroki zakres środków językowych, tzn. <ul style="list-style-type: none">• zróżnicowana składnia• zróżnicowana leksyka, w tym – bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
zadowalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

VI. Ortografia (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator sprawdzi, w jakim stopniu zachowano poprawność ortograficzną wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 3 błędy ortograficzne.
0 pkt	4 lub więcej błędów ortograficznych.

VII. Interpunkcja (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator uwzględni liczbę i rodzaj błędów interpunkcyjnych popełnionych w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uwagi dodatkowe

- Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, egzaminator oceni ją na 0 punktów.
- Jeżeli w wypowiedzi zdający w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź egzaminator nie przyzna punktów.
- Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, egzaminator oceni ją na 0 punktów.
- Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), egzaminator przyzna 0 punktów w każdym kryterium.
- Jeżeli wypowiedź zawiera liczbę słów mniejszą niż wskazana w arkuszu egzaminacyjnym, wypracowanie zostanie ocenione wyłącznie w kryteriach: *spełnienie formalnych warunków polecenia, kompetencje literackie i kulturowe oraz kompozycja*. W pozostałych kryteriach egzaminator przyzna 0 punktów.
- Jeżeli praca będzie napisana drukowanymi literami, egzaminator przyzna 0 punktów w kryterium *ortografia*.
- Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym – internetowego, lub jest przepisana od innego zdającego, wówczas w przypadku takiego zdającego egzamin z języka polskiego zostanie unieważniony.
- Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.